

RAPORT
privind activitatea desfășurată de Serviciul Român de Informații pentru îndeplinirea atribuțiilor ce-i revin, potrivit legii, în realizarea siguranței naționale

(2001)

SUMAR

I. REPERE GENERALE

- I.1. Concluzii principale ale analizei de etapă**
- I.2. Noua concepție managerială. Liniile directoare ale demersurilor de reformă instituțională**

II. RĂSPUNSUL INSTITUȚIONAL AL S.R.I. LA DINAMICA ȘI CARACTERISTICILE CONTEXTULUI OPERATIV

- II.1. Activitatea informativ-operativă**
- II.2. Managementul resurselor**
 - II.2.1. Umane
 - II.2.2. Materiale și financiare
- II.3. Relaționarea instituțională**
 - II.3.1. Controlul parlamentar
 - II.3.2. Raporturile cu C.S.A.T.
 - II.3.3. Relațiile cu alte instituții ale statului
 - II.3.4. Relaționarea externă
- II.4. Raporturile cu societatea civilă**

III. OBIECTIVE PENTRU ANUL 2002

- III.1. Direcții de acțiune în plan intra-instituțional și relațional**
- III.2. Necesități de natură legislativă pentru optimizarea capacității operative a S.R.I.**

I. REPERE GENERALE

Perioada de referință a comportat semnificații și implicații aparte pentru activitatea Serviciului Român de Informații.

Schimbarea echipei manageriale s-a produs într-un moment în care se prefiguraseră atât necesitatea obiectivă, cât și posibilitatea practică de valorificare a experienței deja acumulate de S.R.I. în sensul trecerii, pe baza unor măsuri organizatorice de amploare, la o etapă superioară din punct de vedere funcțional.

Stringența acestui demers de anvergură sistemică a derivat, pe de o parte, din comandamentul maximizării contribuției specifice a instituției la materializarea intereselor naționale fundamentale, în cursul unui an crucial pentru modelarea evoluțiilor viitoare ale României, iar, pe de altă parte, din modificările de substanță survenite - în special după data de 11 septembrie 2001 - în contextul operativ, care au schimbat din temelii și la scară mondială concepțiile și strategiile de securitate.

Fundamentate pe evaluarea integrată a tuturor acestor factori, deciziile adoptate și măsurile dispuse de conducerea Serviciului Român de Informații au fost subordonate obiectivului central de creștere a capacității operaționale a instituției, în vederea adaptării permanente a activității acesteia la caracteristicile și dinamica provocărilor și - cu o pondere mai consistentă, în comparație cu etapele anterioare - la oportunitățile generate de mutațiile și tendințele din contextul operativ intern și extern.

În acest sens, a fost fixat programatic și transpus în practică un set coerent de orientări strategice, aliniate eforturilor societății românești în ansamblu vizând consolidarea și dezvoltarea țării noastre în plan economico-social și, totodată, afirmarea sa activă ca parte integrantă a comunității euro-atlantice de valori, perspective și aspirații.

Aceste orientări strategice, reflectate corespunzător în stabilirea priorităților de etapă, precum și în organizarea și derularea întregii game de activități specifice, au vizat susținerea cât mai eficientă, în conformitate cu

responsabilitățile și competențele legale, a acțiunilor statului român destinate atât reconstrucției interne, cât și integrării în N.A.T.O. și Uniunea Europeană.

I.1. Concluzii principale ale analizei de etapă

Demers cu atât mai firesc și mai necesar la instalarea unei noi echipe de conducere, analiza sistemică derulată în prima parte a anului 2001 la nivelul Serviciului Român de Informații a inclus un ciclu de evaluări aprofundate asupra: stadiului realizării obiectivelor anterior asumate și gradului în care acestea corespund imperativelor noii etape; parametrilor de eficiență înregistrați pe coordonatele funcționale interne și în cadrul mecanismelor relaționale ale instituției; mutațiilor și tendințelor înregistrate în contextul operativ și, implicit, necesităților de adaptare a răspunsului instituțional la respectivele evoluții.

În ceea ce privește mecanismele funcționale interne și, respectiv, relaționale ale Serviciului Român de Informații, această analiză a evidențiat că instituția a evoluat, devenind, în timp, un organism esențial al sistemului național cu responsabilități în planul apărării și promovării valorilor și intereselor statului de drept și ale societății democratice.

Implicându-se activ în susținerea, pe căile specifice, a obiectivelor fundamentale ale țării, Serviciul și-a confirmat - atât în cadrul sistemului de securitate națională, cât și în cooperarea cu partenerii din spațiul euro-atlantic - capacitatea de a contribui semnificativ la:

- ținerea sub control, pe plan intern, a acelor evoluții purtătoare de riscuri și amenințări care ar fi putut periclita siguranța națională și poziția dobândită de România pe plan internațional;
- consacrarea țării noastre ca entitate care are atât vocația, cât și capacitatea de a rămâne un pol de stabilitate și de a participa efectiv la menținerea echilibrului în sud-estul Europei și, implicit, la nivel continental, fapt ce legitimează și susține candidatura statului român la integrarea în N.A.T.O. și Uniunea Europeană.

Această apreciere a fost însoțită, însă, și de constatări privind diverse stări de fapt și procese interne care erau de natură să genereze implicații imediate ori de perspectivă pentru capacitatea operațională a Serviciului.

Între acestea, au atras în mod deosebit atenția:

- nevoia de actualizare, într-o concepție mai dinamică și cuprinzătoare, a orientărilor strategice și reglementărilor interne care constituie reperele activității Serviciului și principalelor sale structuri componente, în conformitate cu evoluțiile situației operative și cu noile comandamente de etapă în sensul susținerii obiectivelor naționale;
- necesitatea adaptării structurii interne a Serviciului la evoluțiile situației operative, astfel încât să se asigure eficiență sporită coordonării și îndeplinirii, într-o viziune unitară, a misiunilor comune ce revin unităților operative cu atribuții complementare;
- problemele care afectau dinamica de personal, determinate ori favorizate atât de fenomene cu sorgintea în evoluțiile economico-sociale generale - care, de altfel, își manifestă efectele și în alte instituții (militare sau civile) ale statului -, dar și de unele inadecvări ale mecanismelor de recrutare și formare profesională a cadrelor S.R.I..

Totodată, în urma acestor evaluări s-au reținut și efectele unor stări de fapt și evoluții de anvergură mai largă asupra eficienței activității specifice și demersurilor de dezvoltare a structurilor și capabilităților Serviciului.

Dintre acestea, au fost evidențiate:

- constrângerile financiare specifice actualei etape pe care o traversează societatea românească;
- ritmul lent de adaptare a cadrului normativ și doctrinar operant în materia securității naționale;
- unele disfuncții în mecanismele de relaționare cu beneficiarii legali ai informării curente, cu celelalte instituții din sistemul de securitate națională, precum și cu societatea civilă.

În vederea fundamentării optime a opțiunilor manageriale vizând orientarea și organizarea activităților specifice, concluziile desprinse din analiza asupra realităților interne și raporturilor funcționale ale Serviciului Român de Informații au fost racordate la cele rezultate din evaluarea constantă a mutațiilor și tendințelor din contextul operativ, generatoare deopotrivă de provocări și oportunități pentru demersurile de realizare a siguranței naționale și, implicit, de priorități în plan acțional.

Din acest ultim punct de vedere, măsurile dispuse pe linia reorganizării structural-funcționale a Serviciului s-au întemeiat pe necesitatea furnizării unui răspuns operațional adecvat la o serie de manifestări obiective care au conferit specificitate perioadei de referință.

Astfel, pe dimensiunea externă a securității naționale, stărilor de fapt preexistente, cu efecte atât asupra statutului și relațiilor internaționale ale României, cât și asupra procesului de restructurare și relansare economică a țării noastre (cu relevanță inclusiv în planul îndeplinirii standardelor de admitere în N.A.T.O. și U.E.), li s-au adăugat evoluții atipice, cu implicații majore în problematica de securitate, survenite îndeosebi în ultimul trimestru al anului, care au impus reconfigurarea abordărilor tradiționale în materie.

În aceste condiții, riscurile - manifeste ori potențiale - în planul promovării intereselor fundamentale de politică externă ale României au fost angrenate de:

- modificările determinate de restructurarea/redimensionarea intereselor de securitate la nivel global, îndeosebi ca urmare a impunerii problematicii terorismului în centrul preocupărilor comunității internaționale;
- persistența/accentuarea unor conflicte în spații de interes pentru țara noastră (regiunea balcanică, Orientul Mijlociu, Caucaz și Asia Centrală);
- acțiunile unor entități străine în direcția obstrucționării, prin diverse mijloace, a procesului de extindere a N.A.T.O. și U.E..

Pe de altă parte, evoluțiile internaționale au creat și o serie de conjuncturi favorabile materializării unor obiective de etapă ale României în procesul de integrare europeană și euro-atlantică, prin:

- aprofundarea raporturilor cu actori proeminenți ai scenei internaționale;
- exercitarea eficientă a președinției Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (O.S.C.E.) și, respectiv, a Adunării Parlamentare a acestui organism;
- creșterea credibilității statului român ca partener al N.A.T.O., datorată intensificării activităților de cooperare în cadrul Parteneriatului pentru Pace, inclusiv prin participarea efectivă la misiuni internaționale de menținere a păcii, precum și angrenării active, pe diverse coordonate, în campania antiteroristă internațională;
- dinamizarea procesului de aderare la Uniunea Europeană;
- implicarea proactivă și eficientă a țării noastre în identificarea și propunerea de soluții constructive în problematica de securitate regională/internațională (în cadrul Pactului pentru Stabilitate în Europa de Sud-Est, Inițiativa Central Europeană, Inițiativa de Cooperare în Sud-Estul Europei, S.E.E.C.A.P., inițiativele trilaterale ș.a.).

Pe dimensiunea internă a securității naționale, Serviciul Român de Informații și-a concentrat atenția, potrivit competențelor legale, în direcția identificării, evaluării și semnalării evoluțiilor intervenite în domenii vitale evidențiind riscurile și vulnerabilitățile ce puteau afecta realizarea demersurilor de restructurare și reformă a societății românești.

Anul 2001 s-a caracterizat prin conturarea/consolidarea unor progrese pe diverse coordonate ale vieții sociale.

În acest sens, pot fi menționate:

- îmbunătățirea indicatorilor macroeconomici și crearea premiselor de relansare a unor sectoare de activitate care înregistrau, anterior, tendințe de descreștere;
- accelerarea ritmului privatizării, cu accent pe finalizarea negocierilor vizând transferul de proprietate asupra unor societăți comerciale de mari dimensiuni, generatoare de pierderi;
- valorificarea circumstanțelor favorabile derivate din unele evoluții pozitive ale climatului economic internațional (înregistrate în prima parte a anului 2001);
- inițierea și transpunerea în practică a unor strategii și programe vizând îmbunătățirea situației unor categorii sociale defavorizate.

Tendințele pozitive au continuat să fie afectate, însă, de persistența ori, pe anumite segmente, chiar accentuarea unor dificultăți în plan economico-social.

Dintre acestea s-au evidențiat:

- întârzierile înregistrate în derularea unor programe de restructurare și dezvoltare destinate creșterii potențialului economic necesar susținerii intereselor naționale ale României (inclusiv în îndeplinirea criteriilor de performanță necesare accederii țării noastre în U.E. și în N.A.T.O.);
- efectele induse în plan social de costurile măsurilor de reformă operate în diverse sectoare, amplificate, în numeroase situații, de existența unor disfuncții în exercitarea actului de autoritate pe diferite paliere decizionale, stimulate și/sau speculate de anumite cercuri de interes.

Având un potențial apreciabil de periculozitate atât pentru climatul de stabilitate internă, cât și în planul demersurilor naționale vizând racordarea țării noastre la fluxurile universale de valori și civilizație, emergența/accentuarea unor noi riscuri și amenințări transnaționale - evidențiată de impactul și consecințele atentatelor teroriste din S.U.A. - a determinat modificări de substanță la nivelul politicii de securitate a statului român, fapt ce a impus intensificarea eforturilor naționale destinate prevenirii/contracării manifestărilor asociate unor fenomene transfrontaliere (cu prioritate terorismul și criminalitatea organizată).

I.2. Noua concepție managerială. Liniile directoare ale demersurilor de reformă instituțională

Concluziile sus-menționate au fundamentat măsurile de anvergură instituțională dispuse de conducerea Serviciului Român de Informații în cursul anului 2001, care au vizat combaterea fermă a aspectelor nedorite și încurajarea/consolidarea tendințelor pozitive preexistente, conform unei concepții manageriale al cărei obiectiv central l-a constituit asigurarea unui răspuns operațional adecvat la întregul spectru de riscuri și oportunități de securitate, prin orientarea optimă a resurselor și eforturilor către evoluțiile cu impact major asupra intereselor naționale.

În acest sens, a fost avută în vedere, cu prioritate, creșterea calității:

- actului managerial, prin implicarea activă a factorilor de comandă și eficientizarea structurilor de coordonare și control;
- resurselor umane (sub raport profesional, moral, disciplinar);
- structurii organizatorice generale, care să permită instituției în ansamblu și componentelor sale:
- adaptarea flexibilă la noile provocări derivate din mutațiile survenite în plan operațional;
- relaționarea funcțională eficientă la nivel intra - și interinstituțional;
- structurilor operative din compunere (în special ale celor specializate în culegerea și procesarea analitică a informațiilor);
- asigurării logistice (infrastructură, tehnică specifică, mijloace de transmisiuni, de transport etc.);
- legăturilor dintre conducerea instituției și:
 - factorii de decizie în stat, beneficiarii ai informării;
 - conducerile celorlalte instituții din sistemul de securitate națională;
 - palierele de comandă și execuție de la diverse eșaloane ale S.R.I..

Pe acest fond, în perioada de referință au fost elaborate abordări conceptuale moderne, cu aplicabilitate în activitatea de informații, în care au fost valorificate concluziile desprinse din experiența acumulată în culegerea de informații, analiza asupra tendințelor actuale și de perspectivă ale mediului de securitate, relaționarea cu celelalte instituții ale statului cu atribuții în materie și, nu în ultimul rând, cooperarea cu structuri similare din state democratice, îndeosebi cu cele din comunitatea euro-atlantică.

Astfel de demersuri au avut menirea să susțină, concomitent:

- optimizarea actului managerial intern, în conformitate cu obiectivele actualei etape, prin:
 - fixarea orientărilor strategice generale ale Serviciului. Într-o primă etapă, a fost elaborată Strategia de acțiune pe termen scurt și mediu a Serviciului Român de Informații, care, în premieră, a fost pusă la dispoziția unor factori de decizie din instituții ale statului, precum și reprezentanților societății civile, opiniile înregistrate fiind preponderent pozitive;
 - măsurile de ordin structural-organizatoric destinate optimizării mecanismelor funcționale și relaționării interne/externe ale instituției. Aceste măsuri s-au concretizat în noul Regulament de funcționare și noua organigramă a Serviciului Român de Informații, aprobate de către Consiliul Suprem de Apărare a Țării la 15 noiembrie 2001;
 - dinamizarea procesului de înnoire și completare a instrumentelor interne de reglementare, planificare și orientare a activității informativ-operative. Procesul vizează atât îmbunătățirea instrumentelor deja operante pe principalele linii de muncă ale Serviciului, cât și aprofundarea/adaptarea/sistematizarea celor care susțin abordările specifice în problematici

stabilite ca priorități de etapă, date fiind evoluțiile din contextul operațional, noile sarcini încredințate Serviciului, precum și condițiile favorabile oferite de noua structură organizatorică.

În acest sens, au fost avute în vedere:

- contribuția, potrivit competențelor, la combaterea fenomenului corupției;
- combaterea amenințărilor transfrontaliere, cu accent pe terorism și criminalitatea organizată;
- protecția informațiilor clasificate (conform standardelor N.A.T.O.);
- protecția sistemelor informatice;
- cooperarea externă, pe probleme și cazuri de interes comun.
- măsurile destinate diminuării/combaterii unor tendințe negative identificate în dinamica resurselor umane.

Principalele decizii au vizat:

- modificarea sistemului de recrutare și formare profesională a cadrelor;
- îmbunătățirea actului de comandă pe diverse paliere ale Serviciului, sens în care au fost dispuse inclusiv măsuri de schimbare din funcții a unor cadre de comandă din unități centrale și teritoriale care nu s-au ridicat la nivelul cerințelor profesionale;
- identificarea și aplicarea unor modalități adecvate de susținere, în plan social, a cadrelor Serviciului;
- participarea activă a Serviciului Român de Informații, în limitele competențelor sale, la elaborarea unor proiecte de acte normative și documente doctrinare cu relevanță în materia securității naționale.

Reprezentanții S.R.I. au fost angrenați în elaborarea, definitivarea și avizarea a aproximativ 65 de proiecte de acte normative (legi, hotărâri de guvern, ordonanțe de urgență), precum și a unor proiecte de acorduri internaționale.

Unele dintre acestea au fost deja adoptate, în perioada de referință sau în cursul anului curent, de către instituțiile abilitate, cum ar fi cele privind:

- regimul juridic al străinilor (Legea nr.123/2001);
- protecția datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date (Legea nr.677/2001);
- prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul telecomunicațiilor (Legea nr.676/2001);
- semnătura electronică (Legea nr. 164/2001);
- sancționarea unor acte de terorism și a unor fapte de încălcare a ordinii publice și, respectiv, prevenirea și combaterea utilizării sistemului financiar-bancar în scopul finanțării terorismului (ordonanțe de urgență ale Guvernului);
- protecția informațiilor clasificate (Legea nr.182/2002);

Alte proiecte de lege - care se află în diverse stadii de adoptare - se referă la problematici importante, precum:

- siguranța națională;
- organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării;
- mobilizarea națională și, respectiv, pregătirea populației pentru apărare;
- statutul cadrelor militare și, în particular, al personalului din serviciile de informații și siguranță națională;
- protecția martorilor etc..

S.R.I. a participat, de asemenea, la elaborarea proiectului actualei ediții a Strategiei de securitate națională a României.

În conformitate cu prevederile acestui document și atribuțiile conferite de Legea nr.14/1992, Serviciul Român de Informații - desemnat autoritate națională în materie prin hotărârea Consiliului Suprem de Apărare a Țării - a demarat, în cooperare cu alte instituții ale statului, procesul de operaționalizare a sistemului național de prevenire și combatere a terorismului (**n.n.** - Strategia națională de prevenire și combatere a terorismului, înaintată spre dezbatere C.S.A.T., a fost aprobată în ședința acestui for din 5 aprilie a.c.).

Totodată, S.R.I. a contribuit la perfecționarea instrumentelor de cooperare în cadrul sistemului de securitate națională, în special din perspectiva îmbunătățirii capacității sale de gestionare a unor evoluții critice.

Expresie sintetică a procesului de restructurare demarat în 2001 și aflat în curs, noua organizare a Serviciului Român de Informații - intrată în vigoare de la 1 ianuarie 2002 - a fost gândită să ofere un cadru structural-funcțional mai adecvat pentru materializarea obiectivelor prioritare ale Serviciului și, implicit, să consolideze tendințele pozitive înregistrate în perioada de referință, prin:

- asigurarea unor structuri echilibrate și flexibile, care să permită îmbunătățirea capacității de acțiune, în baza coordonării unitare, adâncirii specializării, distribuției și exploatării cu maximum de eficiență a resurselor disponibile;
- furnizarea, în consecință, a unui răspuns optim la riscurile și amenințările curente și prognozabile, precum și la obligațiile suplimentare ce vor reveni S.R.I. în conformitate cu evoluția cadrului normativ în materie.

Principalele modificări organizatorice au vizat:

- înființarea de structuri centrale cu rol de coordonare în activitatea informativ-operativă, și anume:
 - un departament de siguranță internă, care are în componere unități informativ-operative orientate pe problematici care țin de: apărarea Constituției; securitatea economică; identificarea și evaluarea riscurilor locale și zonale;
 - un departament pentru contraspionaj și amenințări transfrontaliere, care are în componere substructuri informativ-operative orientate pe cele două categorii de problematici amintite;
 - un departament pentru prevenirea și combaterea terorismului, care include o unitate informativă specializată în identificarea și evaluarea amenințărilor teroriste și, respectiv, unitatea de protecție și intervenție antiteroristă. Această structurare permite abordări coerente a diverselor categorii de manifestări purtătoare de riscuri și amenințări la adresa securității naționale, care sunt strâns interrelaționate și, implicit, impun derularea de acțiuni simultane și convergente, unitar coordonate de la nivel central. Pe linie antiteroristă, a fost creat un cadru și mai adecvat pentru:
 - valorificarea tradiției și experienței românești în materie antiteroristă;
 - transpunerea în practică a obiectivelor fixate de Consiliul Suprem de Apărare a Țării, după atentatele din Statele Unite;
 - derularea la parametri superiori a activității informative cu caracter preventiv în mediile care generează/favorizează riscuri de factură teroristă;
 - edificarea, operaționalizarea și susținerea funcționării sistemului național de prevenire și combatere a terorismului, în cadrul căruia Serviciului Român de Informații îi revine un rol proeminent;
- înființarea unui departament pentru managementul resurselor informaționale, în conformitate cu unul dintre obiectivele centrale ale Strategiei de acțiune a S.R.I. - creșterea rolului analizei specializate de siguranță națională pe toate palierele funcționale ale instituției. Acest obiectiv este esențial atât pentru evaluarea și prognozarea adecvată a evoluțiilor relevante pentru siguranța națională, cât și pentru normarea, planificarea, orientarea și coordonarea eficientă, la nivelurile operativ, tactic și strategic, a activităților informativ-operative și a celorlalte categorii de acțiuni vizând adaptarea Serviciului în ansamblu și a structurilor din componerea sa la realitățile și dinamica lumii contemporane;
- înființarea Oficiului de Supraveghere a Secretelor de Stat, prin dezvoltarea unei unități preexistente, în scopul organizării și coordonării unitare a activității de protecție a informațiilor clasificate, potrivit îndatoririlor legale ale S.R.I. și responsabilităților care îi revin din Planul Național de Aderare a României la N.A.T.O., cu privire la realizarea structurilor specifice de aplicare a standardelor Alianței referitoare la asigurarea securității protective a informațiilor clasificate. Acestei structuri îi este asociată o unitate specializată pentru transportul corespondenței cu caracter secret de stat. Oficiul asigură îndeplinirea sarcinilor ce-i revin S.R.I., ca Autoritate Desemnată de Securitate, pentru protecția informațiilor clasificate N.A.T.O. Având atribuții conjugate cu cele ale Autorității Naționale de Securitate, această structură a Serviciului acționează pentru fundamentarea cadrului conceptual și organizatoric de aplicare a programelor și măsurilor specifice, care să garanteze pentru informațiile naționale același nivel de protecție impus pentru cele aparținând N.A.T.O.;
- crearea unui departament cu atribuții pe linie de integrare și relații externe, prin redefinirea structurii și competențelor unei unități preexistente, fapt de natură să asigure o activitate coerentă pe linia cooperării cu servicii speciale străine și să susțină creșterea contribuției S.R.I. la materializarea obiectivelor de integrare euro-atlantică;
- reconceptualizarea activității departamentului de protecție și securitate a cadrelor și activităților Serviciului - în baza importanței acordate, în noua viziune managerială, acestei linii de muncă -, prin preluarea unor standarde și proceduri moderne de evaluare a personalului propriu, din perspectiva garanțiilor de securitate și loialitate, compatibile cu cele ale serviciilor de informații occidentale;
- crearea unui departament de pregătire și instruire a personalului, în vederea asigurării coordonării, într-o nouă concepție unitară, a activităților de formare și perfecționare a cadrelor proprii, derulate în cadrul structurilor specializate ale Serviciului;

- înființarea altor structuri centrale care au menirea să asigure: securitatea rețelelor informatice; coordonarea relațiilor cu alte instituții sau cu organizații neguvernamentale din țară; managementul resurselor material-financiare și al patrimoniului etc..

II. Răspunsul instituțional al S.R.I. la dinamica și caracteristicile contextului operativ

II.1. Activitatea informativ-operativă

Așa cum demonstrează principalii parametri ai activității informativ-operative, sus-menționatele orientări și măsuri de ordin managerial au contribuit sensibil, mai ales în a doua parte a anului 2001, la îmbunătățirea rezultatelor obținute de Serviciul Român de Informații, tendință consolidată prin intrarea în vigoare a noii structuri organizatorice.

Astfel, analizele de bilanț derulate la toate eșaloanele au evidențiat:

- alocarea și orientarea mai judicioasă, precum și angajarea intensivă a resurselor umane și logistice disponibile;
- creșterea, în consecință, a potențialului de acțiune al Serviciului în ansamblu, precum și pe fiecare componentă a sa în parte;
- reflectarea adecvată, în planul rezultatelor concrete, a evoluțiilor înregistrate în contextul intern și extern de securitate și, implicit, a priorităților stabilite de Consiliul Suprem de Apărare a Țării.

Rezultatele statistice atestă că s-a înregistrat un evident progres în sensul acoperirii problematicii de siguranță națională, prin:

- importantul volum de informații culese, procesate analitic și valorificate potrivit reglementărilor legale în vigoare;
- orientarea mai evidentă spre investigarea și relevarea anticipată ori, după caz, documentarea informativă a vulnerabilităților, riscurilor și amenințărilor conturate în contextul operativ;
- adoptarea, în baza creșterii expertizei profesionale, a unei atitudini mult mai ofensive în plan operațional, materializată în creșterea numărului de acțiuni de contracarare a surselor de risc și de identificare a oportunităților de promovare a intereselor naționale.

Pe această bază, Serviciul Român de Informații a fost în măsură să contribuie și mai eficient la susținerea demersurilor - în plan intern și internațional - derulate de statul român în ansamblu, în vederea realizării obiectivelor sale strategice. În consonanță cu acestea, S.R.I. și-a concentrat eforturile în direcția identificării, prevenirii și contracarării, prin mijloace specifice, a acelor evoluții capabile să afecteze realizarea obiectivelor prioritare în procesul de reformă a societății românești și, implicit, să se repercuteze asupra ritmului integrării în structurile economice și de securitate europene și euro-atlantice.

Analiza constantă asupra contextului operațional, care a fundamentat măsurile reformatoare în planurile conceptual, structural-organizatoric, funcțional și relațional, a permis stabilirea clară a priorităților de etapă și, totodată, ordonarea, într-o viziune unitară și coerentă, a eforturilor depuse pe toate coordonatele funcționale ale Serviciului Român de Informații pentru acoperirea informativ-operativă optimă a principalelor probleme relevante pentru siguranța națională.

Planificarea și orientarea activității informativ-operative, culegerea și procesarea analitică a informațiilor din diverse surse au fost astfel organizate și derulate încât să fie asigurată fundamentarea și susținerea, la parametri cantitativi și calitativi adecvați, a următoarelor categorii de demersuri instituționale:

- informarea oportună a factorilor de decizie în stat;
- informarea/sesizarea organelor de urmărire și cercetare penală;
- alte tipuri de acțiuni specifice destinate prevenirii, contracarării și combaterii unor riscuri și vulnerabilități la adresa siguranței naționale ori vizând promovarea intereselor majore ale României.

Reprezentând, pe fond, chiar expresia concretă a menirii esențiale a unui serviciu de informații, activitatea de informare - principala modalitate de valorificare a datelor obținute, la care concură, practic, toate structurile operative și tehnice specializate - a avut ca obiectiv surprinderea și semnalarea cu operativitate, către beneficiarii legali, a evoluțiilor interne și externe relevante pentru securitatea națională și, în plan mai larg, pentru realizarea obiectivelor fundamentale ale țării noastre.

Acest demers a constituit, de altfel, cea mai importantă formă de susținere a orientărilor prioritare ale statului român, prin fundamentarea informativă a actului de decizie în stat, de nivel operativ, tactic și strategic.

În scopul asigurării unui înalt nivel calitativ al activității de informare, au fost avute în vedere:

- distribuția adecvată a resurselor umane disponibile, în funcție de prioritățile conturate în contextul operativ;
- valorificarea deschiderilor în relația cu beneficiarii legali, în direcția optimizării continue a informării curente a acestora și, subsecvent, creșterii contribuției S.R.I. la fundamentarea procesului de decizie în stat;
- dezvoltarea și armonizarea raporturilor de colaborare stabilite între entitățile componente ale Serviciului, în vederea exploatării cu maximum de eficiență a resurselor umane și informaționale;
- optimizarea tronsonului intern al fluxului informațional.

Evident, problematica abordată în documentele de informare transmise beneficiarilor legali, conform competențelor acestora, a reflectat în mod corespunzător prioritățile stabilite pentru activitatea informativ-operativă a Serviciului Român de Informații, în conformitate cu interesele naționale și cu orientările strategice ale statului nostru destinate materializării lor.

Protejarea și promovarea intereselor României pe dimensiunea externă a securității naționale

Activitatea informativ-operativă pe această direcție a avut în vedere identificarea, dar și prevenirea și contracararea acțiunilor inițiate de entități străine în direcția afectării unor interese majore ale statului român, atât în plan intern, cât și în planul relaționării sale externe.

Prin organizarea și derularea mai eficientă a activității specifice, îndeosebi pe linie de contraspionaj, s-a asigurat o mai bună fundamentare a documentelor de informare destinate factorilor de decizie, precum și desfășurarea unor acțiuni vizând prevenirea/contracarea manifestărilor pretabile a se materializa în amenințări la adresa siguranței naționale.

Dintre riscurile la adresa securității naționale a României evidențiate pe această dimensiune, S.R.I. a avut prioritar în atenție acțiunile (derulate direct sau prin intermediari) de entități externe ce vizau:

- obstrucționarea demersurilor României de atingere a unor obiective strategice în planurile dezvoltării economice și politicii sale externe, îndeosebi integrarea europeană și euro-atlantică;
- penetrarea informativă în locuri de concentrare a datelor clasificate, precum și alte acțiuni vizând influențarea unor decizii/procese interne importante;
- influențarea și manevrarea anumitor grupuri și categorii sociale în sensuri contrare intereselor naționale;
- afectarea imaginii și, implicit, a statutului și relațiilor externe ale României, prin acțiuni de mare complexitate și anvergură, cu utilizarea unei game largi de metode și mijloace.

Între temele acțiunilor de această factură s-au aflat, între altele, aspecte asociate: protecției mediului, situației minorităților etnice și confesionale, protecției copiilor instituționalizați, securizării frontierei de stat, situației fostelor cadre ale Securității, capacității autorităților de a gestiona problematica economică și, îndeosebi, fenomenul corupției etc..

Protecția antiteroristă

Nici în perioada de referință, România nu s-a confruntat în mod direct cu manifestări explicite de factură teroristă.

Însă, în conformitate cu orientările sale deja tradiționale în materie, Serviciul Român de Informații a continuat - chiar și anterior datei de 11 septembrie 2001 - să acorde o atenție aparte factorilor de risc potențial la adresa siguranței noastre naționale ce decurg din prezența, pe teritoriul României, a unor nuclee ale unor organizații străine, de diverse orientări și nuanțe, ce au uzitat și/sau continuă să folosească (în diverse țări), programatic ori conjunctural, violența ca instrument de afirmare și acțiune.

Așa cum s-a precizat și în precedentele Rapoarte de activitate, la baza acestei priorități operative au stat în principal următoarele considerații:

- pericolul propagării rapide și pe spații largi, inclusiv în România, a evoluțiilor conflictuale din diverse zone ale lumii sub forma actelor teroriste comise de entități angrenate în confruntare. Acestea pot viza drept

ținte entități considerate adversari direcți sau percepute ca apropiate acestora ori care, pur și simplu, se opun din principiu terorismului și factorilor ce îl propagă;

- caracterul imprevizibil al atacurilor teroriste, cu atât mai marcat astăzi, cu cât organizațiile de această factură: au acces la mijloace moderne de acțiune și suport logistic; operează de o manieră cvasiautonomă, ceea ce asigură stricta compartimentare a „informațiilor vitale” pentru reușita acțiunilor teroriste; folosesc, în comiterea de acțiuni specifice, „teroriști din umbră”, cel mai adesea fanatici sinucigași;
- interferența accentuată și sprijinul reciproc dintre terorism și crima organizată transfrontalieră - cu toate formele sale de manifestare - , ceea ce imprimă ambelor categorii de fenomene un potențial crescut de pericolozitate;
- activitățile de propagandă și prozelitism derulate de nucleele respectivelor organizații străine, vizând nu doar cetățeni străini prezenți în țara noastră, ci și comunități autohtone cu anumite afinități, ceea ce poate conduce, în timp, la apariția unui terorism autohton, care - probabil și ca urmare a activității structurilor abilitate - nu există, acum, în România.

Sub impactul dramaticelor evenimente din Statele Unite și al evoluțiilor la nivel mondial consecutive acestora, preocuparea constantă a Serviciului Român de Informații pe această coordonată s-a intensificat până la parametrii de alertă, nu doar la nivelul structurilor strict specializate pe profil antiterorist, ci al tuturor componentelor informativ-operative ale Serviciului.

În condițiile impuse atât de noile provocări în planul securității naționale, cât și de participarea activă a României la campania antiteroristă internațională - pe ale cărei coordonate contribuția adusă de S.R.I. în cadrul activităților derulate în cooperare cu parteneri externi din spațiul euro-atlantic a fost apreciată pozitiv -, au fost intensificate atât activitățile de protecție fizică și descurajare antiteroristă, cât și, conform unei viziuni marcat ofensive, cele de cercetare informativă a mediilor purtătoare de riscuri specifice.

Activitățile de investigare operativă, cu caracter anticipativ-preventiv, au fost orientate prioritar spre:

- identificarea, punerea sub control și restrângerea posibilităților de acțiune ale grupărilor/elementelor simpatizante ale unor organizații teroriste, prezente pe teritoriul național;
- cunoașterea anticipată a strategiilor, planurilor și intențiilor acestor entități, care ar putea periclita, în orice mod, interesele României;
- identificarea surselor de risc derivate din evoluția fenomenului migrației ilegale, în vederea restrângerii surselor de consolidare a potențialului uman al nucleelor organizațiilor teroriste;
- monitorizarea activităților derulate pe teritoriul național de către emisari ai unor grupări teroriste din exterior, în scopul contracarării acțiunilor de propagandă și prozelitism în rândul străinilor sau autohtonilor, precum și ale celor care vizau obținerea de resurse financiare potențial destinate organizațiilor teroriste;
- decelarea conexiunilor existente/potențiale între organizații teroriste și alte categorii de entități (inclusiv structuri ale crimei organizate, autohtone ori transnaționale) în derularea unor acțiuni comune;
- identificarea eventualelor vulnerabilități în paza și protecția antiteroristă a obiectivelor autohtone și străine de pe teritoriul național, potențial vizate de atacuri teroriste.

Informațiile obținute au fost valorificate, conform competențelor legale, în cele mai adecvate modalități de prevenire și combatere a premiselor de risc terorist.

Astfel, în cursul anului trecut, în cooperare cu instituții abilitate ale statului, au fost adoptate măsuri ferme împotriva persoanelor identificate cu preocupări asociate terorismului: expulzarea din țară, declararea ca indezirabili, nepermiterea intrării în România, precum și alte măsuri cu efect descurajator, care și-au demonstrat eficiența în plan preventiv.

Pe de altă parte, structurile specializate ale S.R.I. au desfășurat, independent sau în cooperare cu celelalte instituții abilitate, o gamă extinsă de activități pe linia protecției antiteroriste a obiectivelor românești și străine de pe teritoriul național.

Protecția împotriva altor categorii de amenințări transfrontaliere

În perioada de referință, activitatea desfășurată de structurile specializate ale Serviciului Român de Informații a relevat o multiplicare a factorilor de risc de această natură, precum și creșterea gradului lor de pericolozitate, atât din perspectiva efectelor directe ori indirecte asupra climatului de stabilitate și legalitate, cât și prin prisma îndeplinirii obligațiilor ce revin României pe linia aderării la Uniunea Europeană ori în cadrul eforturilor internaționale de combatere a respectivelor fenomene.

În consecință, efortul informativ al S.R.I. a fost direcționat prioritar către identificarea și penetrarea principalelor rețele responsabile de propagarea criminalității organizate transfrontaliere, cu toate formele sale de manifestare (migrația ilegală și traficul de persoane, traficul cu stupefiante și precursori ai acestora, contrabanda cu diverse produse, traficul cu armament sau alte materiale, produse și tehnologii supuse controlului destinației finale ș.a.).

Atenția acordată acestui fenomen - ale cărui manifestări au fost surprinse și într-un număr consistent de documente de informare - a fost cu atât mai mare, cu cât mijloacele financiare obținute de către structurile ce desfășoară activități specifice permit inclusiv dezvoltarea capacităților organizatorice și operative ale terorismului internațional.

Asigurarea dimensiunii economice a securității naționale

Ca și în anii precedenți, evoluțiile purtătoare de risc pe această dimensiune s-au aflat prioritar în atenția Serviciului Român de Informații, date fiind implicațiile majore ale unor situații/procese de această natură asupra ansamblului vieții sociale și, totodată, în planul atingerii obiectivelor fundamentale de politică externă ale României. Evoluțiile pozitive pe diferite paliere ale activității economice - în special ca rezultat al acțiunilor factorilor de decizie în direcția redresării mecanismului economic - au continuat, totuși, să fie afectate de persistența unor disfuncții în derularea programelor de modernizare în sectoare strategice, precum și de unele dificultăți (cu geneză obiectivă ori subiectivă) în implementarea unor formule organizatorice și criterii de performanță conforme cu obiectivele integrării europene și euro-atlantice.

În consecință, procesul de investigare informativă în problematica - deosebit de complexă - subsumată dimensiunii economice a securității naționale și, implicit, informarea factorilor de decizie cu atribuții în acest plan s-au centrat pe identificarea, evaluarea și evidențierea vulnerabilităților și riscurilor asociate unor acțiuni și inacțiuni, stări de fapt și fenomene de sorginte internă și externă de natură să greveze asupra eficienței măsurilor adoptate de instituțiile cu rol de coordonare macroeconomică.

În acest sens, au impus o atenție deosebită:

- dificultățile înregistrate în activitatea unor sectoare economice fundamentale, inclusiv ca efect al gestionării deficitare a resurselor disponibile, respectiv managementului defectuos, pe anumite paliere, al proceselor de restructurare și reformă. Astfel, au fost decelate și semnalate:
 - disfuncțiile în sectorul energetic, pe fondul constrângerilor financiare și structurii dezechilibrate a producției de energie electrică;
 - precaritatea infrastructurii de transport (feroviar, naval, rutier), rezultat conjugat al problemelor financiare, al unor soluții de restructurare insuficient fundamentate - aplicate/formulate anterior - și, respectiv, al influențelor negative exercitate de o largă gamă de factori (obiectivi și subiectivi) cu potențial de afectare a intereselor naționale în domeniu;
 - stările de insecuritate în transportul produselor petroliere, generate, pe de o parte, de dificultățile în întreținerea și modernizarea instalațiilor, iar, pe de altă parte, de agregarea/profesionalizarea unor grupuri infracționale cu conexiuni în zona structurilor administrative și de pază din cadrul societăților de profil;
- deficiențele pe linia asigurării securității alimentare, în condițiile persistenței unor probleme - îndeosebi la nivelul structurilor locale ale administrației - în implementarea măsurilor guvernamentale de sprijin pentru producătorii agricoli;
- existența unor disfuncții în procesul de privatizare și/sau administrarea ineficientă a unor entități economice de importanță națională din domenii/sectoare industriale cu potențial de redresare/dezvoltare aflate în faza post-privatizare, ale căror efecte negative au indus - și în cursul anului 2001 - greutăți suplimentare în constituirea și utilizarea resurselor materiale și financiare.

În unele situații, neîndeplinirea, de către factori cu diverse atribuții în cadrul procesului de privatizare, a obligațiilor ce le reveneau a favorizat prejudicierea intereselor statului, în paralel cu obstrucționarea/tergiversarea unor obiective pe dimensiunea respectării acordurilor cu organisme financiare internaționale.

Pe acest fond, transferul proprietății din sectorul de stat către cel privat a fost marcat, la momentul materializării, de unele deficiențe și disfuncții care s-au resimțit acut inclusiv în evoluția post-privatizare a unor importanți agenți economici din varii ramuri de activitate, în unele cazuri neexistând, practic, perspective de redresare - pe termen scurt și mediu - a situației economico-financiare a acestora.

Pe de altă parte, unii investitori implicați în privatizarea unor entități economice românești au valorizat această acțiune strict din perspectiva obținerii unei poziții de monopol și, ulterior, eliminării unor potențiali concurenți de pe piața internă și/sau internațională de profil.

Sunt de notorietate pozițiile dominante, cu valențe de monopol, obținute de unii oameni de afaceri români și/sau străini pe piețele autohtone conexe unor domenii fundamentale de activitate, cum ar fi industria petrolieră, metalurgică, a materialelor de construcții, extractivă, farmaceutică ș.a..

Ulterior, aceștia și-au consolidat poziția - obținută prin achiziții succesive - prin promovarea unor prețuri de dumping, în special la produsele solicitate de marii consumatori, reușind (uneori prin cointeresarea materială a factorilor decizionali din cadrul acestora) să preia comenzi importante, care le-au adus profituri consistente

- perturbări ale activității din sfera financiară (în mecanismele de colectare-gestionare a fondurilor bugetare, în domeniul bancar, pe piața de capital și în domeniul asigurărilor/reasigurărilor), survenite atât ca urmare a unor situații de natură obiectivă, cât și datorită prestației necorespunzătoare - uneori interesată - a unor factori de decizie din instituțiile abilitate, precum și a unor reprezentanți ai organismelor cu atribuții de reglementare și control.

Efectele generate pe toate aceste coordonate nu s-au mai ridicat la nivelul de complexitate și gravitate din anii precedenți, nefiind înregistrate crize majore, cu repercusiuni sistemice, dar conturând riscuri potențiale pentru menținerea echilibrelor în aceste domenii.

Disfuncțiile în colectarea ritmică a veniturilor bugetare au continuat să producă serioase dificultăți în acoperirea cheltuielilor statului și să inducă efecte nedorite asupra diverselor domenii ale vieții sociale.

În acest sens, rețin atenția înmulțirea și amplificarea ca volum a practicilor din sfera economiei subterane, fraudele fiscale menținându-se la cote îngrijorătoare. Totodată, s-au înregistrat dificultăți majore în recuperarea obligațiilor de plată neachitate, din diverse motive, de agenții economici, gradul de recuperare a restanțelor constatate ori a debitelor stabilite de organele de control fiind deosebit de redus. Situația este agravată, în același plan, de actele ilicite ori la limita legalității, prin care se speculează imperfecțiunile reglementărilor în vigoare, facilitându-se accesul la scutiri, reduceri și reeșalonări ale obligațiilor restante față de bugetul statului, tergiversarea executării silite a rău-platnicilor ori rambursarea, fără just temei, a taxelor achitate.

În unele situații, problemele astfel apărute au fost sensibil agravate de ineficiența în gestionarea resurselor financiare și așa precare.

În domeniul bancar au continuat să genereze efecte negative:

- disfuncțiile înregistrate în procesele de restructurare și privatizare a sistemului bancar, în special pe coordonatele: restructurării judiciare și lichidării administrative a băncilor care s-au confruntat cu probleme; recuperării, de către Autoritatea pentru Valorificarea Activelor Bancare, a portofoliilor de creditare neperformante preluate; restructurării sistemului băncilor populare/cooperativelor de credit și, respectiv, lichidării entităților falimentare din această categorie;
- managementul neprudențial ori, după caz, chiar ilicit, practicat în activități specifice domeniului bancar: operațiunile de creditare în condiții neasigurate (neconstituirea garanțiilor necesare, neurmărirea modului de utilizare a sumelor eliberate, în raport cu scopul declarat, lipsa de reacție la nerambursarea la termen a ratelor și dobânzilor scadente, neaplicarea măsurilor de executare silită etc.); favorizarea acțiunilor ilicite derulate de anumiți agenți economici (prin acceptarea efectuării, fără respectarea normelor legale, a unor operațiuni specifice de amplasare - încasări, plăți, transferuri de fonduri, pe bază de documentații incomplete, false -, acordarea de garanții în contul unor afaceri cu grad ridicat de risc, nerepatrierea contravalorii mărfurilor exportate sau plata în avans a unor importuri care, ulterior, nu se mai realizează etc.);
- trenarea rezolvării unor deficiențe în activitatea organismelor de control, fapt care a constituit un factor favorizant pentru derularea operațiunilor sus-menționate, soldate cu prejudicii importante pentru unele entități bancare și, implicit, în planul credibilității sistemului bancar.

Situații de genul celor amintite s-au înregistrat în activitatea de creditare a mai multor sucursale și/sau agenții ale unor bănci comerciale cu capital de stat, mixt sau privat care operează pe piața românească de profil.

Pe piața de capital și în domeniul asigurărilor/reasigurărilor - componente importante ale sferei financiare, ale căror activitate și funcționalitate depind nemijlocit de evoluția sistemului bancar - se manifestă, practic, aceleași tipuri de disfuncții evidențiate anterior, respectiv:

- persistența deficiențelor de natură legislativă și organizatorică, generate ori favorizate de întârzierea adoptării modificărilor necesare în cadrul normativ specific, respectiv de derularea necorespunzătoare a atribuțiilor de control și supraveghere prudențială;
- multiplicarea acțiunilor orientate în direcția preluării controlului asupra actului decizional al societăților de investiții financiare printr-o serie de practici ilegale;
- persistența practicilor ilicite, cu caracter neprudențial, la nivelul societăților de valori mobiliare, în derularea principalelor categorii de operațiuni economice care fac obiectul activității acestora (tranzacții cu acțiuni, majorări de capital, privatizări etc.);
- perpetuarea unor deficiențe în derularea procesului de implementare a politicilor sectoriale prevăzute de programul național de aderare la Uniunea Europeană.

Îndeplinirea criteriilor de aderare stabilite în conformitate cu cerințele comunitare de performanță economică a înregistrat întârzieri, afectând procesul de redresare a activității în unele sectoare de activitate.

De regulă, astfel de situații au apărut ca urmare a faptului că măsurile pe termen scurt în anumite sectoare de activitate au fost insuficient fundamentate sau au fost adoptate într-o succesiune inadecvată, conturând, chiar, riscul compromiterii obiectivelor pe termen mediu și agravării situației unor agenți economici incluși în programele derulate cu asistență externă, intervențiile ulterioare ale factorilor de decizie la nivel central neputând înlătura integral efectele negative deja produse;

- menținerea unor vulnerabilități în protecția datelor secrete/confidențiale cu caracter economic, pe fondul intensificării demersurilor inițiate de cercuri interesate în direcția accesului la astfel de date.

Vulnerabilitățile sistemelor de protecție a datelor cu regim special - favorizate și de nefinalizarea (până la sfârșitul perioadei analizate) a procesului de adoptare a legii speciale privind informațiile clasificate - au fost accentuate de acțiunea unor factori subiectivi precum neglijența sau complicitatea interesată a deținătorilor de date de acest gen ori absența/insuficiența măsurilor de protecție (cauzate, de regulă, de ignorarea sau abordarea superficială, de către factori responsabili, a necesității instituirii unor sisteme eficiente de protejare a datelor de această natură).

În cadrul mai multor unități economice - aflate în diferite stadii ale procesului de privatizare - se mențin unele vulnerabilități în sistemul de protecție a datelor și documentațiilor secrete sau de interes național, fapt ce poate prejudicia grav interesele naționale atât în domeniile de activitate în care activează agenții economici respectivi, cât și în ceea ce privește îndeplinirea criteriilor de securitate impuse de exigențele organismelor comunitare.

Vulnerabilitățile din acest domeniu derivă, de asemenea, din inexistența unor măsuri organizatorice interne de protecție și control al persoanelor autorizate să aibă acces la rețelele informatice, achiziționarea și/sau utilizarea unor sisteme informatice și aplicații neprotejate ori care conțin erori (uneori intenționate) de securitate și lipsa unor măsuri specifice de protecție suplimentară a rețelelor interne de calculatoare conectate la INTERNET împotriva atacurilor informatice.

Apărarea ordinii, valorilor, atributelor și mecanismelor constituționale

Adaptată permanent la necesitățile derivate din evoluția societății românești, activitatea derulată de Serviciu în îndeplinirea atribuțiilor sale legale pe această componentă a asigurat identificarea problemelor cu potențial major de risc pentru ordinea constituțională și prezervarea atributelor fundamentale constituționale ale statului român.

Pe acest fond, în perioada de referință, informațiile privind climatul de legalitate, ordine și stabilitate internă, inclusiv cele privind fapte de natură să se repercuteze asupra funcționării corecte a mecanismelor constituționale ori exercitării neîngrădite a drepturilor și libertăților cetățenești, au fost valorificate într-o manieră marcat preventivă, preponderent prin informarea factorilor de decizie abilitați.

Problematika dominantă abordată în documentele de informare, în concordanță cu dinamica și caracteristicile contextului operativ din perioada de referință, s-a centrat pe:

- distorsiunile induse de disfuncții, abuzuri și ilegalități în exercitarea actului administrativ și de justiție, precum și în alte activități care incumbă autoritatea publică, cu precădere la nivel local. Folosirea abuzivă ori ilegală a autorității în exercitarea actului administrativ de către persoanele care își desfășoară activitatea în acest domeniu a determinat prejudicierea gravă a bugetelor locale și/sau lezarea unor drepturi ale cetățenilor;

- tentativele unor grupuri de interese de a deturna o serie de tensiuni sociale cu diverse cauzalități - în primul rând de natură economică - în direcția inițierii de acțiuni cu potențial destabilizator sau chiar subversiv;
- manifestările remanente ale unor cercuri interne și externe animate de obiective anticonstituționale, care au luat inclusiv forma unor campanii de denigrare a statului român și instituțiilor sale;
- preocupările - în special de factură propagandistică - ale unor grupări coagulate în jurul unor concepții extremiste (intolerante, antisociale, anarhice), care, deși au, în țara noastră, un statut marginal și o audiență redusă, continuă să reprezinte factori de risc potențial și, în consecință, nu pot fi ignorate, mai ales în condițiile dezvoltării pe unele spații, chiar în Europa, a unor mișcări radicale.

Din perspectiva competențelor și atribuțiilor legale (inclusiv în cooperarea interinstituțională) și în conformitate cu sarcinile trasate de organismele cu rol de coordonare strategică, S.R.I. a abordat problematica generată de corupție și criminalitatea organizată drept o prioritate, date fiind efectele negative ale acestora asupra fiecărei dimensiuni interne și a componentei externe a securității naționale.

Această abordare s-a impus cu atât mai mult, cu cât riscurile și vulnerabilitățile generate de respectivele fenomene pot conduce, dacă nu sunt contracarate oportun, la:

- afectarea capacității de decizie strategică și, respectiv, reducerea potențialului de control al autorităților centrale asupra unor evoluții în anumite zone ori sectoare economice, ca urmare a agregării și consolidării unor grupuri de interese, dispunând de conexiuni multiple la diverse paliere ale exercitării actului de autoritate;
- accentuarea dificultăților în colectarea ritmică a veniturilor bugetare, cu repercusiuni asupra unor domenii esențiale ale vieții economico-sociale.

Au fost evidențiate, în acest sens, indiciile persistenței fenomenului evaziunii fiscale, pe fondul favorizant generat de perpetuarea, la nivelul organismelor abilitate, a unei atitudini insuficient de ferme față de acțiunile ilicite ale unor grupuri de interese vizând obținerea de scutiri, reduceri și reeșalonări ale obligațiilor restante față de bugetul statului, tergiversarea unor executări silite a rău-platnicilor ori rambursării nejustificate a taxelor achitate.

De asemenea, au fost identificate și semnalate deficiențele înregistrate, încă, în activitatea din sistemul vamal, care au favorizat operațiuni de contrabandă de anvergură, realizate, în numeroase cazuri, cu complicitatea unor lucrători vamali, inclusiv cu atribuții de decizie și/sau control, care au încurajat, prin acțiunile/inacțiunile lor, actele de corupție ale subordonaților.

Deși în scădere, situații de acest gen au continuat să se înregistreze în majoritatea punctelor vamale, atât în cele de frontieră, cât și în cele de interior;

- obstrucționarea/deturnarea activității instituțiilor statului în sensuri neconforme cu interesul general, cu efecte asupra exercitării normale a drepturilor constituționale ale cetățenilor români și a încrederii acestora în eficiența organismelor abilitate cu aplicarea legii.

În acest plan, au fost semnalate factorilor abilitați atât acțiunile sau tentativele de influențare a proceselor decizionale din administrație și justiție, prin activități de corupere, înșelăciune, intimidare, amenințare, violență sau orice alt mijloc ilicit, cât și abuzurile/ilegalitățile unor responsabili din aceste domenii;

- afectarea imaginii externe a țării noastre, cu consecințe negative asupra ritmului de atingere a unor obiective pe linia integrării europene și euro-atlantice, prin exploatarea - în numeroase cazuri tendențioasă - a problemelor de această natură, de către cercuri externe interesate, mai ales în condițiile în care eradicarea corupției reprezintă un criteriu important pentru admiterea în N.A.T.O. și U.E..

Asigurarea stabilității sociale interne

Investigarea informativă pe această dimensiune a avut ca obiectiv identificarea și semnalarea operativă a acțiunilor, inacțiunilor, stărilor de fapt și fenomenelor, cu diverse mecanisme de geneză, care s-au repercutat ori ar fi putut avea un impact major asupra mediului intern de siguranță națională.

Informațiile obținute și transmise factorilor în drept au relevat persistența unor tensiuni - preponderent cu cauzalitate economică - în cadrul anumitor grupuri profesionale ori sociale afectate semnificativ de:

- disfuncții remanente în economie ori în gestionarea resurselor alocate domeniului social;

- măsurile operate în cadrul proceselor de restructurare și reformă., coroborate cu constrângerile impuse inclusiv prin respectarea mai strictă, decât în perioadele anterioare, a angajamentelor asumate față de organismele financiare internaționale.

Ca elemente definitorii pentru evoluțiile angrenate în plan social, documentele de informare de nivel strategic, tactic și operativ au evidențiat:

- persistența fenomenului de pauperizare, concomitent cu accentuarea polarizării sociale, în condițiile menținerii unui ritm lent de constituire a clasei medii - principalul vector al progresului social;
- insuficiența resurselor financiare alocate protecției sociale, ca urmare a constrângerilor bugetare, imobilității pieței forței de muncă și, mai ales, dimensiunilor economiei subterane;
- existența, în continuare, a unor disfuncții în aria reconversiei și reorientării forței de muncă disponibilizate, inclusiv pe fondul aplicării neunitare a strategiei privind implementarea programelor de recalificare și, respectiv, dispărării responsabilităților de monitorizare și gestionare a proiectelor;
- creșterea pericolozității unor manifestări de protest cu participare redusă, însă extrem de virulente (blocări de căi rutiere, sechestrări ale unor factori de conducere economico-administrativă ș.a.), pe fondul atomizării mișcărilor revendicative;
- problemele sensibile în asigurarea asistenței medicale pentru populație, efect cumulativ al dificultăților în colectarea și utilizarea efectivă a resurselor financiare și, respectiv, al criteriilor deficitare de evaluare și remunerare a activității cadrelor specializate.

La factorii cauzali de natură economică s-au adăugat ilegalitățile comise, în timp, la unele nivele de decizie (organizarea de licitații trucate pentru achiziționarea de aparatură, medicamente și materiale sanitare, prin favorizarea unor firme fără experiență în domeniu), degradarea materială a bazelor de tratament ș.a.;

- persistența tensiunilor în domeniul educației, îndeosebi ca urmare a insuficienței fondurilor necesare derulării în bune condiții a activității didactice, precum și a salarizării nesatisfăcătoare a personalului;

- amplificarea riscurilor în furnizarea serviciilor de bază pentru populație (apă, canalizare, energie electrică și termică), rezultat al acțiunii simultane a gravelor disfuncții acumulate, în timp, în funcționarea sistemelor specializate și, respectiv, reducerii nivelului de venituri al unor segmente sociale sub limita minimă necesară acoperirii cheltuielilor pentru aceste utilități;
- inițierea/susținerea, de către entități externe ori interne, a unor demersuri propagandistice vizând afectarea coeziunii sociale, inclusiv prin încercarea de diseminare a unor idei extremiste de diverse coloraturi.

Valorificarea informațiilor obținute

Analizele - derulate în cadrul Serviciului Român de Informații, la nivelul Consiliului Suprem de Apărare a Țării, precum și cu prilejul controalelor efectuate de Comisia permanentă comună a Senatului și Camerei Deputaților pentru exercitarea controlului asupra activității S.R.I. - privind gradul de acoperire operativă a problematicii de siguranță națională, precum și modului de valorificare a informațiilor obținute au relevat acuratețea, echilibrul, echidistanța politică, oportunitatea și, implicit, eficiența activității Serviciului în susținerea actului de decizie în stat.

Aceste aspecte au fost susținute, de asemenea, atât de aprecierile și reacțiile beneficiarilor legali ai informării, precum și de confirmarea ulterioară, în cvasitotalitatea cazurilor, a corectitudinii datelor prezentate și a concluziilor formulate de S.R.I. în baza acestora.

S-a evidențiat, totodată, faptul că la gestionarea adecvată a problematicii generale de siguranță națională și-au adus contribuția informările adresate atât factorilor abilitați din instituțiile centrale ale autorității de stat, cât și celor din structurile teritoriale/locale, care - beneficiind de un volum crescut de documente de informare primite de la S.R.I. - au putut să acționeze mai eficient în sensul prevenirii/contracării unor riscuri care s-ar fi putut repercuta asupra evoluțiilor din raza directă de competență sau chiar, în multe situații, la scară națională.

Pe de altă parte, deși Serviciul a continuat, și în perioada supusă analizei, să-și concentreze eforturile pe dimensiunea preventivă (în ansamblul căreia informarea factorilor de decizie în stat este prioritatea absolută), activitatea de investigare informativă desfășurată în cursul anului 2001 s-a materializat - cu o frecvență sporită în comparație cu anul 2000 - prin documentarea, urmată de informarea/sesizarea organelor abilitate să efectueze cercetarea penală, unor fapte ce întruneau elementele constitutive ale unor infracțiuni.

Sesizările organelor judiciare au vizat atât fapte sancționate în partea specială a Codului Penal, cât și activități infracționale de natură economică (multe asimilabile criminalității organizate de mare amploare și, respectiv, corupției în domeniul financiar-bancar și alte sectoare sensibile), capabile, prin dimensiuni și consecințe, să afecteze siguranța națională a României.

Rezultatele concrete ale activităților de valorificare a datelor obținute - prin informarea factorilor de decizie în stat, respectiv prin sesizarea organismelor de aplicare a legii - relevă trendul ascendent pe care s-a înscris randamentul finalizării acestor demersuri, prin reacțiile instituțiilor abilitate.

Astfel, un mare număr de documente de informare transmise de S.R.I. beneficiarilor legali de pe diverse paliere de decizie au fost urmate de măsuri destinate, după caz, prevenirii materializării riscurilor semnalate, înlăturării unor vulnerabilități preconstituite, contracarării acțiunilor periculoase și combaterii/diminuării efectelor negative ale unor activități deja consumate.

Nu în toate cazurile, însă, s-au înregistrat astfel de finalizări. În unele situații de acest gen, Serviciul Român de Informații a reținut și și-a asumat concluzia că nu a reușit să se facă pe deplin înțeles în reliefa elementelor care indicau riscurile curente ori de perspectivă identificate în contextul operativ și, implicit, să ofere suportul cel mai solid posibil pentru fundamentarea deciziilor și acțiunilor beneficiarilor legali.

De altfel, această concluzie a constituit unul dintre motivele demarării procesului - aflat în derulare - de reorganizare și reconceptualizare a activităților specifice, care are printre obiectivele principale optimizarea relațiilor S.R.I. cu beneficiarii, nu doar prin anticiparea și acoperirea integrală a necesităților lor de informare, în conformitate cu nevoia de a ști și cu evoluțiile relevante din contextul operativ, ci și prin identificarea celor mai potrivite modalități prin care Serviciul să comunice, în mod curent, cu destinatarii demersului său informativ.

II.2. Managementul resurselor

II.2.1. Resursele umane

Evaluarea efectuată, imediat după instalare, de către noua echipă managerială, asupra structurii de personal a Serviciului Român de Informații, a evidențiat faptul că, pe ansamblu, instituția dispune de un potențial uman capabil să garanteze îndeplinirea în bune condiții a misiunilor încredințate prin lege.

Au rezultat, însă, și unele dificultăți în acoperirea necesităților de personal în zone și domenii importante pentru activitatea S.R.I. (inclusiv din sfera informativ-operativă), precum și persistența unui anumit dezechilibru în compoziția pe vârste - și, implicit, pe nivele de experiență profesională - a efectivelor Serviciului.

Aceste probleme - care implică, în lipsa unor măsuri de contracarare, provocări sensibile și de perspectivă la adresa capacității operaționale a Serviciului - se explică, dincolo de propagarea în timp a efectelor trerii drastice a personalului încadrat în S.R.I. la momentul înființării, și prin impactul cumulat al:

- dificultăților cu care se confruntă societatea românească în ansamblu, care s-au reflectat și asupra capacității instituției de a oferi stimulente materiale ori alte tipuri de facilități (în primul rând spații locative adecvate) atât absolvenților Academiei Naționale de Informații, cât și tinerilor specialiști din diverse domenii civile, candidați potențiali la încadrare directă;
- inadecvărilor în proiectarea și funcționarea mecanismului de selectare și formare, inclusiv în structurile proprii, a tinerilor ofițeri;
- insuficienței racordării între activitățile de instruire-pregătire, pe de o parte, și cele destinate gestionării dinamicii de personal.

Aceste stări de fapt continuă să aibă efecte negative asupra atractivității carierei de ofițer de informații, mai ales în percepția tinerilor valoroși, cu vârste cuprinse între 25 și 35 de ani, care, pe termen scurt, pot să dobândească satisfacții materiale mult mai mari în alte sectoare de activitate. La data de 31 decembrie 2001, media de vârstă a personalului Serviciului era de 37,5 ani.

Pe acest fond, în cursul anului trecut s-a acționat susținut în direcția utilizării mai eficiente a tuturor pârghiilor disponibile, activitatea de resurse umane propunându-și atât asigurarea completării - fără rabat de la calitate - a efectivelor, în special la nivelul structurilor esențiale pentru funcționalitatea S.R.I., cât și gestionarea optimă a personalului existent.

Dintre obiectivele prioritare în acest domeniu, pentru a căror atingere vor trebui depuse, în continuare, eforturi convergente, pot fi evidențiate:

- elaborarea și materializarea unei strategii proiective, axată pe:
 - evaluarea dinamicii de personal pentru un interval de 10-15 ani, în vederea fundamentării măsurilor necesare pentru realizarea unui echilibru în compoziția efectivelor, în primul rând prin suplینirea deficienței de personal din categoria de vârstă 30 - 40 de ani;
 - redimensionarea și reorganizarea bazei și criteriilor de selecție, încadrare, evaluare și de promovare a personalului;
 - îmbinarea optimă a proceselor de încadrare directă - prioritar la nivelul structurilor informativ-operative - și, respectiv, de instruire și perfecționare profesională în structurile proprii de învățământ;
- regândirea sistemului de formare a cadrelor, în conformitate cu concluziile rezultate dintr-o analiză aprofundată asupra rezultatelor, nu întotdeauna pozitive, obținute în formula anterioară;
- optimizarea actului de comandă, în special la nivelul unităților centrale ale Serviciului;
- eficientizarea activității structurilor, de la toate eșaloanele, specializate în activitatea de resurse umane.

În spiritul noii concepții asupra gestionării resurselor umane, cuprinse în Strategia pe termen scurt și mediu, s-a urmărit reorganizarea și desfășurarea activităților de selecție și promovare a personalului în baza unor principii moderne, specifice serviciilor de informații omologe din statele occidentale partenere.

În acest sens, în anul 2001, prioritară a fost - și va continua să fie - realizarea unei cunoașteri aprofundate - prin instrumente, procedee și metodologii științifice de examinare -, a aptitudinilor, capacităților intelectuale și trăsăturilor de personalitate ale candidaților, respectiv ale cadrelor active, în baza căreia să se realizeze pe viitor o mai bună fundamentare a deciziilor pe linie de resurse umane și, implicit, creșterea calității personalului încadrat și promovat, prin:

- evaluarea obiectivă a capacității cadrelor de a executa în condiții optime și la parametri normali misiuni și sarcini complexe, concomitent cu prevenirea riscurilor sau vulnerabilităților în plan profesional sau comportamental;
- direcționarea mai eficientă a cadrelor spre acele tipuri de activități în care să dea randament și să aibă satisfacții profesionale la cote maxime;
- susținerea mai adecvată a procesului de formare și specializare graduală a efectivelor, prin activitățile desfășurate pe linia instruirii și perfecționării personalului.

Deși cauze obiective și subiective (evidențiate mai cu seamă prin analizele efectuate în cadrul procesului de reconfigurare organizatorică antamat în cursul anului trecut și pus în practică la începutul acestui an, precum și cu ocazia bilanțurilor activității unor structuri și substructuri) au continuat să greveze asupra atingerii respectivelor obiective, s-au reușit:

- evoluții pozitive în procesul de întinerire și înprospătare a aparatului cu specialiști din viața civilă;
- înscrierea pe o traiectorie ascendentă a nivelului de profesionalizare a personalului.

II.2.2. Resursele materiale și financiare

Analiza activității de asigurare materială și financiară a Serviciului Român de Informații pe anul 2001 a evidențiat modul eficient și rațional de distribuire, precum și valorificarea judicioasă a resurselor disponibile, cu respectarea legislației în vigoare, a actelor normative interne și a dispozițiilor conducerii instituției.

Pe întreaga perioadă ce face obiectul prezentului Raport, activitatea financiar-logistică a Serviciului Român de Informații a fost supusă - în conformitate cu prevederile legale - unui control permanent din partea factorilor și instituțiilor abilitate (Comisia parlamentară de control, Ministerul Finanțelor Publice și, respectiv, Curtea de Conturi), rezultatele acestora reliefând legalitatea modului de conducere și desfășurare a activității de gestionare a resurselor materiale și financiare.

În anul 2001, conform prevederilor legale în vigoare, Curtea de Conturi a acordat descărcarea de gestiune pentru exercițiul bugetar al anului 2000.

De menționat că, deși restricțiile financiare au impus reducerea creditelor alocate instituțiilor publice față de prevederile bugetelor inițial aprobate, s-a reușit utilizarea a peste 98% din bugetul aprobat, iar execuția bugetară s-a situat la nivelul deschiderilor.

Atenția acordată planificării stricte a cheltuielilor, în deplină conformitate cu prioritățile instituției, a asigurat, în condiții de austeritate bugetară, desfășurarea normală a activității specifice.

Chiar în condițiile menținerii în limite strânse a disponibilităților financiare, lucrările de investiții - vizând realizarea de spații destinate îmbunătățirii condițiilor de lucru, precum și de locuințe - au continuat într-un ritm satisfăcător, unele obiective importante fiind, deja, date în folosință.

Dată fiind dinamica accentuată a înprospătării personalului Serviciului Român de Informații cu cadre tinere, insuficiența fondurilor destinate achiziționării de locuințe de serviciu nu a permis, în pofida eforturilor depuse, satisfacerea necesităților de această natură ale personalului, astfel încât, în prezent, numărul de solicitări nesoluționate continuă să fie ridicat.

De asemenea, fondurile alocate de la buget pentru asistența medicală specifică au fost insuficiente pentru asigurarea în totalitate a drepturilor pentru toate categoriile de asistați.

II.3. Relaționarea instituțională

II.3.1. Controlul parlamentar

Raporturile instituției cu Comisia comună permanentă a Camerei Deputaților și Senatului pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activității Serviciului Român de Informații s-au derulat, și în cursul anului 2001, în condiții de deschidere și disponibilitate.

Pe baza datelor solicitate, puse la dispoziție cu operativitate, Comisia a putut evalua legalitatea și eficiența acțiunilor derulate de S.R.I. în vederea îndeplinirii atribuțiilor sale statutare.

Au fost transmise Comisiei 108 răspunsuri la solicitările adresate, împreună cu explicațiile necesare clarificării problemelor aflate în atenția membrilor acesteia.

De asemenea, Serviciul Român de Informații a pus la dispoziția Comisiei, în virtutea competențelor sale legale, materiale de informare - superior integrate în raport cu perioadele anterioare - cu privire la diverse tendințe din contextul operativ, de natură să contribuie la documentarea specifică a activităților destinate adaptării cadrului legislativ actual, cu aplicabilitate directă asupra activității de realizare a siguranței naționale ori în domenii complementare sau conexe acesteia.

În exercitarea atribuțiilor sale de control, Comisia a derulat o serie de activități la nivelul structurilor centrale și teritoriale ale S.R.I., cu privire la:

- concordanța reglementărilor interne cu legislația în vigoare;
- respectarea normelor legale în ceea ce privește restrângerea temporară a exercițiului unor drepturi și libertăți ale cetățeanului;
- activitatea derulată de Serviciu pe dimensiunea informării factorilor de decizie în stat, cu evaluarea eficienței acesteia;
- eficiența cheltuirii banilor publici;
- accesul la/protecția fondurilor arhivistice ale S.R.I.;
- colaborarea cu Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității etc..

În cursul anului 2001, Comisia a efectuat 7 controale la nivelul structurilor centrale ale S.R.I., 10 în cadrul unor structuri teritoriale, precum și 4 activități speciale de control. Acestea au evidențiat legalitatea și, totodată, eficiența ansamblului de norme interne și măsurilor organizatorice pe toate dimensiunile sus-amintite.

Totodată, membrii Comisiei:

- au audiat, în scopul clarificării unor aspecte, pe directorul S.R.I., adjuncții săi, precum și șefi de unități centrale și teritoriale.

În scopul analizării unor aspecte curente ale activității S.R.I., Comisia a avut 23 de întâlniri cu conducerea Serviciului și cadre de conducere din unități centrale;

- au efectuat vizite de documentare și de lucru la unitățile centrale și teritoriale ale S.R.I., inclusiv cu prilejul unor analize anuale de bilanț al activității desfășurate.

În ansamblu, relația cu Parlamentul României a dobândit noi valențe, conducerea S.R.I. și instituția în ansamblu tratând cu interes și solicitudine:

- interpelările și întrebările formulate de parlamentari, alții decât cei ce fac parte din comisia de control a activității S.R.I., pe teme complementare atribuțiilor Serviciului.

De la preluarea mandatului, directorul S.R.I. a răspuns, la termenele prevăzute în regulamentele Camerelor, unui număr de 16 întrebări adresate de parlamentari;

- demersurile comisiilor de specialitate ale Parlamentului (altele decât Comisia de control) legate de activitatea legislativă în problematici conexe domeniului siguranței naționale;
- procesul de elaborare, dezbatere și adoptare a unor proiecte de legi cu relevanță pentru siguranța națională.

II.3.2. Raporturile cu C.S.A.T.

Dat fiind gradul sporit de complexitate al solicitărilor formulate de Consiliul Suprem de Apărare a Țării - mai ales pe fondul evoluțiilor survenite în contextul internațional de securitate după atentatele teroriste din S.U.A. -, Serviciul Român de Informații a întreprins demersuri susținute în vederea îndeplinirii cu operativitate a sarcinilor încredințate.

Astfel, la termenele prestabilite, au fost înaintate Consiliului numeroase documente de analiză și informare, cu un grad ridicat de complexitate. Totodată, s-au luat măsuri de transpunere operativă și eficientă a tuturor hotărârilor și deciziilor C.S.A.T..

În conformitate cu planurile anuale de activitate ale C.S.A.T., au fost înaintate spre dezbatere 43 de documente (rapoarte, analize și informări) referitoare la probleme de interes major pentru securitatea națională, necesare pentru fundamentarea deciziilor adoptate la nivelul acestui organism.

Pe de altă parte, au fost puse în executare cu operativitate, la nivelul unităților, hotărârile C.S.A.T. care aveau implicații pentru activitatea desfășurată de S.R.I..

În relație directă cu evoluțiile mediului de securitate, Consiliul Suprem de Apărare a Țării a trasat Serviciului Român de Informații noi atribuții sau le-a întărit pe cele preexistente, care pot și trebuie să facă posibil un nou salt calitativ în activitate.

Ilustrative sunt, în acest sens, îndeosebi Hotărârile C.S.A.T. privind:

- probarea noului Regulament de funcționare a Serviciului, precum și noua structură organizatorică a acestuia;
- atribuirea S.R.I. a calității de autoritate națională în materie antiteroristă, în baza căreia Serviciul a inițiat, la sfârșitul anului trecut, procesul de elaborare a proiectului Strategiei Naționale de Prevenire și Combatere a Terorismului (n.n. - aprobată, pe 5 aprilie 2002, printr-o altă Hotărâre a Consiliului).

II.3.3. Relațiile cu alte instituții ale statului

S.R.I. a continuat să acționeze pentru dezvoltarea cooperării, pe diverse coordonate, cu celelalte componente ale sistemului de securitate națională, în special cu cele având atribuții informativ-operative generale sau sectoriale.

Dintre tipurile de activități desfășurate în cooperare cu celelalte instituții componente ale sistemului național de apărare ori exclusiv de către S.R.I., însă la solicitarea și în sprijinul acțiunilor specifice acestora, sunt de evidențiat:

- schimbul de informații de interes pentru una sau mai multe instituții, în vederea verificării, completării și valorificării lor pe căile cele mai adecvate;
- cooperarea (cu Serviciul de Informații Externe, cu Ministerul de Interne, cu Direcția de Protecție și Siguranță Militară a Ministerului Apărării Naționale și, respectiv, cu Serviciul de Protecție și Pază) în

clarificarea și soluționarea unor cazuri concrete, demersuri care au vizat prevenirea ori înlăturarea unor riscuri la adresa securității naționale;

- activități de prevenire a unor posibile acte teroriste ori evenimente de natură să pericliteze derularea în bune condiții a unor acțiuni oficiale la nivel înalt, precum și în susținerea eforturilor României în cadrul campaniei antiteroriste internaționale;
- misiunile comune de asigurare a apărării, pazei și ordinii publice în zona unor obiective date în competență, atât cu ocazia unor activități de importanță deosebită sau protocolare, cât și în situații care au impus executarea intervenției antiteroriste și pirotehnice;
- elaborarea sau definitivarea unor proiecte de legi și alte acte normative, inclusiv a unor proiecte de acorduri internaționale, cu implicații în domeniul securității naționale, elaborate la nivelul acestor instituții;
- asigurarea, în cadrul instituțiilor militare de învățământ, a pregătirii profesionale a unor cadre, atât pe linie informativ-operativă, cât și în alte specializări necesare.

Sunt de evidențiat, în context, relațiile stabilite între S.R.I. și celelalte componente ale sistemului de securitate națională în organizarea și executarea activităților interdependente destinate gestionării evoluțiilor critice în planurile intern și extern.

II.3.4. Relaționarea externă

Activitatea de relații externe a Serviciului Român de Informații - desfășurată în limitele mandatelor aprobate de C.S.A.T. și de conducerea instituției, în conformitate cu prevederile legii și, respectiv, ale reglementărilor interne - a continuat să aibă drept obiectiv fundamental protejarea și promovarea intereselor naționale, dintre care integrarea euro-atlantică a reprezentat prioritatea absolută.

Plecând de la faptul că, în noul context de securitate, tot mai multe amenințări se caracterizează prin diversificare și globalizare, putând fi controlate numai prin conjugarea eforturilor și experienței mai multor organisme similare, activitățile întreprinse, în perioada de referință, de Serviciul Român de Informații au vizat:

- intensificarea, diversificarea și potențarea relațiilor de cooperare cu structurile similare din spațiul euro-atlantic.

Raporturile cu parteneri din cadrul N.A.T.O. și U.E. au evidențiat solidaritatea, fermitatea și eficiența cu care Serviciul Român de Informații înțelege și are capacitatea să reacționeze în situații de genul celor generate de atentatele teroriste din S.U.A..

De reținut, în context, sunt și reacțiile partenerilor, materializate în:

- mulțumirile adresate pentru promptitudinea și calitatea colaborării, pe un fond de apreciere generală la adresa atitudinii statului român în ansamblu;
- concluzia că, în planul prevenirii și contracarării terorismului, România este cea mai sigură țară din sud-estul Europei;
- extinderea, pe baza principiului beneficiului reciproc, a cooperării (pe baze bi- sau trilaterale) cu servicii din țări vecine, în scopul asigurării unui climat de securitate regională, contracarării diverselor categorii de amenințări transfrontaliere, precum și a altor tipuri de manifestări ce afectează ori pot afecta interesele părților;
- inițierea și dezvoltarea raporturilor cu organisme internaționale angajate în combaterea amenințărilor nonmilitare transfrontaliere.

Între formele specifice în care s-a exprimat cooperarea dintre S.R.I. și serviciile partenere, în special din statele membre N.A.T.O./U.E., s-au evidențiat:

- întâlniri, bi - și multilaterale, între factorii de conducere din S.R.I. și omologii din serviciile partenere, care au permis stabilirea cadrului general de cooperare și modul de derulare a activităților comune, responsabilitățile concrete ce revin părților, măsurile asiguratorii etc..

În cursul anului 2001, accentul a fost pus pe intensificarea contactelor cu principalii parteneri euro-atlantici și, totodată, pe aprofundarea formelor concrete de cooperare, aspect ilustrat de datele expuse în continuare;

- schimbul de informații, de natură generală și concretă, periodic sau punctual, care s-a desfășurat în cadrul unor reuniuni bi - și multilaterale la nivelurile factorilor de conducere și experților analiști sau din profilele informativ-operative, seminarii, conferințe etc.;
- operațiuni speciale comune, vizând acțiuni de natură să afecteze interese strategice mutuale;
- conlucrarea în sensul transpunerii standardelor occidentale în activitatea S.R.I. și în reglementarea/funcționarea mecanismului instituțional românesc angrenat în realizarea securității naționale;
- diverse tipuri de activități comune vizând perfecționarea pregătirii profesionale a personalului;
- activități vizând identificarea și fructificarea oportunităților de îmbunătățire a dotării specifice a S.R.I..

Pe coordonatele implicării Serviciului Român de Informații în susținerea activă a integrării țării în Organizația Tratatului Atlanticului de Nord și Uniunea Europeană, mai sunt de evidențiat:

- consistența și eficiența relaționării cu alte servicii naționale de informații, precum și cu Oficiul de Securitate al N.A.T.O. (NOS), focalizată pe activități concrete de pregătire a aderării la Alianța Nord-Atlantică, în conformitate cu prevederile Capitolului IV - Probleme de Securitate din ciclul al III-lea al Planului Național Anual, în implementarea cărora responsabilitățile de titular revin Serviciului Român de Informații.

S.R.I. a coordonat activitatea pe problematica aferentă acestui capitol, care, printr-o activitate susținută, a permis fundamentarea și derularea adecvată a măsurilor circumscrise obiectivelor asumate pentru ciclul al III-lea al exercițiului P.N.A., pe linia implementării, la nivelul instituțiilor statului român, a standardelor de securitate ale Alianței.

Rezultatele pozitive ale activității derulate în acest plan au fost evidențiate inclusiv cu ocazia evaluărilor efectuate în țara noastră de către specialiștii Oficiului de Securitate al N.A.T.O.;

- participarea S.R.I. - la nivel de experți și de reprezentanți ai conducerii - la o serie de grupuri de lucru interdepartamentale, în vederea fundamentării poziției României în Capitolul 24 al negocierilor cu Uniunea Europeană;
- susținerea, conform atribuțiilor specifice, a demersurilor statului român destinate aprofundării raporturilor de colaborare cu organisme internaționale angajate în combaterea terorismului și altor amenințări nonmilitare transfrontaliere.

Serviciul Român de Informații a demonstrat, prin ansamblul activităților concrete derulate în planul relaționării externe, că este o instituție eficientă, atașată normelor și regulilor statului de drept și orientărilor strategice ale României, și împărtășește valori, interese și obiective comune cu partenerii occidentali, apreciere validată prin dinamica ascendentă înregistrată în acțiunile de cooperare.

II.4. Raporturile cu societatea civilă

Importanța deosebită acordată de instituția noastră relațiilor cu diverse componente ale societății civile a fost ilustrată de multiplicarea și aprofundarea deschiderilor operate în acest plan, prin asigurarea raportului optim între transparență și protejarea datelor ce nu pot fi făcute publice.

S-au depus eforturi susținute pentru ca problemele ridicate de opinia publică prin intermediul unor organizații, asociații și mass media, precum și prin petițiile adresate de cetățeni, să primească răspunsuri adecvate și să satisfacă interesele de informare corectă sau, respectiv, de soluționare legală.

Deși numărul petițiilor primite în perioada de referință a cunoscut o creștere semnificativă (cu 42% față de anul 2000), multe dintre solicitări impunând executarea unor operațiuni deosebit de complexe, compartimentele specializate au reușit soluționarea acestora cu maximă sollicitudine, în termenul legal.

Ponderi semnificative au avut petițiile privind:

- atestarea calității de fost deținut politic sau de fost prizonier de război;
- stabilirea vechimii în muncă;
- realizarea unor copii după documente de arhivă etc..

De asemenea, a fost acordat un număr important de audiențe, în cadrul cărora a fost abordată o gamă largă de chestiuni, semnificativ fiind faptul că încrederea cetățenilor în capacitatea și disponibilitatea instituției de soluționare a acestor probleme s-a menținut la nivel ridicat.

La aceasta a contribuit și faptul că, prin completarea și actualizarea periodică a paginii de Internet a S.R.I., s-a facilitat accesul tuturor celor interesați la informațiile cu caracter general privind instituția noastră.

În consecință, prin intermediul poștei electronice, pe adresa instituției ("relatii@sri.ro") au fost primite peste 600 de mesaje din țară și din străinătate, cu un conținut divers, între care s-au aflat și numeroase semnalări privind aspecte factuale de interes pentru activitatea Serviciului.

Unul din factorii care au contribuit semnificativ la conturarea unei imagini mai apropiate de normalitate a Serviciului în societate a fost gestionarea corectă a arhivelor proprii și, subsecvent, de relația cu Consiliul Național pentru Studierea Arhivelor Securității - C.N.S.A.S., în scopul accelerării procesului de punere în aplicare a prevederilor Legii nr.187/1999 privind accesul la propriul dosar și deconspirarea Securității ca poliție politică.

Relevante, în acest sens, sunt cele peste 9.000 de verificări efectuate în sistemele de evidență, pentru clarificarea situației unor persoane care s-au adresat Consiliului, precum și cele peste 7000 de dosare individuale predate definitiv către C.N.S.A.S..

În prezent, se derulează acțiuni pregătitoare pentru predarea definitivă către C.N.S.A.S. a unui volum impresionant de dosare (peste 12.000 metri liniari arhivă) aparținând fostei Securități.

În condițiile în care întregul proces de predare a dosarelor Securității către Consiliu a fost intens mediatizat, Serviciul Român de Informații a oferit cu promptitudine datele necesare corecteii informării a cetățenilor.

În paralel, a continuat activitatea de restituire, către autori, moștenitori legali sau instituții de cultură, a manuscriselor confiscate de fosta Securitate.

Totodată, a fost republicată în presă lista manuscriselor nerevendicate, în final cele peste 60.000 file manuscris identificate fiind predate C.N.S.A.S., instituția abilitată să clarifice situația acestora.

III. Obiective pentru anul 2002

III.1. Direcții de acțiune în plan intra-instituțional și relațional

Anul 2002 are o relevanță deosebită pentru evoluția pe termen lung a României, ceea ce impune fiecăreia dintre instituțiile sale eforturi cu totul aparte.

În acest context, direcțiile de acțiune avute în vedere, pentru anul în curs, la nivelul Serviciului Român de Informații, vizează cu prioritate creșterea, în continuare, a eficienței activităților specifice - prin dezvoltarea simultană a propriei capacități operaționale și a mecanismelor relaționale în interiorul și exteriorul frontierelor naționale -, în cadrul demersului general al statului nostru pe coordonatele materializării obiectivelor fundamentale stabilite prin Strategia de securitate națională a României.

Pentru a susține cursul ascendent al parametrilor de eficiență, conducerea S.R.I., factorii de comandă și structurile cu rol de coordonare vor analiza continuu evoluțiile din contextul operațional și vor dispune toate măsurile necesare pentru identificarea, ierarhizarea și acoperirea imediată a priorităților operative, din perspectiva furnizării constante a unui suport adecvat deciziilor luate la nivelul instituțiilor puterilor constituționale.

În paralel, se va acționa cu consecvență pentru operaționalizarea deplină a actualei formule structural-organizatorice, consacrate prin noul Regulament de funcționare al Serviciului, astfel încât să fie valorificate optim șansele de dezvoltare instituțională oferite de aceasta.

În vederea creării condițiilor necesare materializării acestor obiective strâns interrelaționate, se va acționa în continuare, concomitent, pe următoarele direcții principale:

- dezvoltarea și consolidarea, în baza unei concepții dinamice, a dispozitivelor informative destinate culegerii și verificării datelor necesare cunoașterii, prevenirii și contracarării riscurilor și amenințărilor la adresa securității naționale, respectiv promovării intereselor statului român;

- asigurarea, în condițiile oferite de noua structură organizatorică, a unui management mai eficient al resurselor informaționale, în relație biunivocă cu performanțele activității structurilor informativ-operative;
- finalizarea procesului de operaționalizare, în perspectiva aplicării Legii speciale (nr.182/2002 - n.n.), a orientărilor și mecanismelor funcționale interne destinate susținerii adecvate a activităților de competența S.R.I. pe linia protecției informațiilor clasificate autohtone și N.A.T.O.;
- creșterea (concomitent cu dezvoltarea sistemelor informatice utilizate în fluxul intern de procesare a datelor) nivelului de expertiză în identificarea și contracararea agresiunilor informatice la adresa rețelelor naționale;
- perfecționarea continuă a procesului de selecție, pregătire, perfecționare și promovare profesională a cadrelor care activează pe toate liniile de muncă ale Serviciului.

În acest plan, sunt avute prioritar în atenție:

- mutarea accentului, în mecanismele de recrutare/formare a tinerilor ofițeri, către absolvenții instituțiilor civile de învățământ superior, care au reale aptitudini pentru munca de informații, și asigurarea condițiilor necesare pentru pregătirea de nivel post-universitar a viitoarelor cadre;
- implicarea și mai activă a factorilor și structurilor cu responsabilități informativ-operative în susținerea întregii game de activități vizând punctarea, selectarea, recrutarea și etapele formării/perfecționării profesionale a personalului specializat în diferite domenii în care S.R.I. are deficit de cadre;
- trecerea în rezervă ori direcționarea către zone în care pot funcționa mai eficient a cadrelor care întâmpină dificultăți în adaptarea la cerințele și sarcinile specifice actualelor funcții deținute;
- reconsiderarea mecanismelor de susținere și modelare a carierei lucrătorului de informații, fiind dezirabilă legiferarea urgentă a unui statut al ofițerului de informații;
- continuarea procesului de îmbunătățire a actului de comandă, date fiind și dificultățile obiective generate de experiența redusă, a unui număr important de cadre tinere, numite recent în astfel de funcții
- creșterea eficienței în utilizarea fondurilor și asigurarea, în condiții de austeritate bugetară, a resurselor financiare necesare derulării programelor de investiții absolut necesare bunei desfășurări a activității instituției, precum și rezolvării într-o măsură cât mai substanțială a problemelor locative cu care se confruntă personalul Serviciului, în special cadrele tinere, fapt de natură să contribuie la stabilitatea acestora în instituție;
- aprofundarea și eficientizarea continuă a relațiilor Serviciului cu factorii și instituțiile cu atribuții pe diverse coordonate ale securității naționale.

În acest sens, se va acorda o atenție deosebită:

- perfecționării mecanismelor de legătură și coordonare cu factorii de decizie din instituțiile centrale, element deosebit de important pentru eficientizarea dimensiunii preventive a activității S.R.I.;
- aprofundării formelor de cooperare cu alte instituții ce compun sistemul de securitate națională. Un accent aparte va fi pus pe extinderea dialogului cu toate instituțiile din sistemul securității naționale, în vederea consolidării unei viziuni unitare asupra conceptelor, normelor și mecanismelor funcționale pe baza cărora se proiectează și se desfășoară activitățile din domeniu;
- operaționalizării strategiilor și formulilor interinstituționale destinate prevenirii și contracarării diverselor categorii de amenințări la adresa securității naționale;
- continuării procesului de construcție a parteneriatului cu societatea civilă, prin asigurarea unui echilibru optim între dreptul la libera informare și necesitatea protejării informațiilor clasificate;
- dezvoltarea și perfecționarea mecanismelor de cooperare cu serviciile de informații din statele partenere.

Pe baza capitalului de încredere mutuală acumulat până în prezent, se va pune accentul pe amplificarea formelor de cooperare menite să susțină efortul național destinat materializării obiectivelor de integrare a României în N.A.T.O. și Uniunea Europeană.

III.2. Necesități de natură legislativă pentru optimizarea capacității operative a S.R.I.

În virtutea experienței acumulate în activitatea specifică și pe baza unei analize aprofundate asupra realităților ce constituie contextul operativ actual, Serviciul Român de Informații consideră că, dintre abordările de ordin normativ ce ar contribui decisiv la optimizarea procesului de cunoaștere, prevenire și contracarare a riscurilor și amenințărilor la adresa siguranței naționale, există câteva priorități. Astfel, sunt necesare demersuri vizând accelerarea procesului de adaptare la realitățile actuale a unor reglementări esențiale pentru securitatea națională, cum sunt legile (aflate în diverse stadii ale demersurilor de elaborare/adoptare) referitoare la:

- siguranța/securitatea națională a României;

- organizarea și funcționarea Consiliului Suprem de Apărare a Țării;
- managementul situațiilor de criză;
- organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații;
- statutul lucrătorului de informații;
- definirea și sancționarea activităților infracționale specifice criminalității organizate;
- mobilizarea națională și, respectiv, pregătirea populației pentru apărare;
- modificarea/adaptarea altor prevederi normative operante în problematici cu relevanță în domeniul securității naționale, în conformitate cu acquis-ul comunitar.

*

* *

Cadrele Serviciului Român de Informații sunt conștiente de importanța activității desfășurate de instituție pentru asigurarea unei evoluții pozitive a țării în serviciul căreia s-au angajat necondiționat.

În consecință, întregul efectiv și-a asumat în deplină cunoștință de cauză responsabilitățile și sarcinile suplimentare la care obligă imperativele actualei etape traversate de societatea românească.

Aceasta este, de fapt, cea mai solidă garanție pentru îndeplinirea obiectivelor pe care și le-a propus, pentru anul în curs, Serviciul Român de Informații în sensul consolidării continue a capacității sale de a-și îndeplini, la parametri înalți de performanță, misiunile încredințate prin lege.